

פחד דוד

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלובן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלובן רבי חיים פינטו זיע"א

פרשת
וילך

ו' תשרי
תשע"ט

993

שבת שובה

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

הדלקת נרות 5:45 | 6:00 | 5:53 | 6:05

מוצאי שבת 6:56 | 6:57 | 6:57 | 6:57

רבינו תם 7:36 | 7:33 | 7:34 | 7:36

הילולא
דצדיקיא

ו - רבי יעקב יוסף הרופא

ז - רבי יעקב ענתבי

ח - רבי אבנר ישראל הצרפתי אב"ד פאס

ט - רבי יצחק זאב סולוביצ'יק

י - רבי דוד כנאפו אב"ד מוגאדור

יא - רבי שלמה בוחבוט

יב - רבי יחיאל מיכל מזוויעל

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל
ישלח הודעה: mld@hpinto.org.il

משכיל לדוד

קיום המצוות אינו שייך להרגל הטבעי!

עתה נסביר מה שציוותה התורה לאכול ביום התשיעי וכתבו המקובלים לאכול כנגד ב' ימים, והנה רבינו יונה בשערי תשובה שער רביעי כתב ג' סיבות לאכילה זו והם: א'. סעודת מצוה של יום כיפור. ב'. שכך יהיה לו כוח להתפלל למחרת. ג'. שמראה שמחתו בבוא יום כפרתו. והאר"י ז"ל כתב שיש בזה עינוי הנשמה שאוכלת הרבה וכמו שמענים הגוף כך מענים הנשמה אבל כל זה לא מיישב למה צריכים לאכול כנגד יומיים שזה אכילה גסה שאין בה הנאה.

וצריך לומר שהרי ידוע שקיום הגוף לא יתכן ללא אכילה ושתייה, וכאשר אדם אינו אוכל ושוחה הרי שימות ברעב, וכעת ביום הדין מגיעים אנו לפני הקב"ה ונשמתינו בגופנו אך עלינו לעשות חשבון נפש, האם אכלנו לתאוות יצרנו או לשם קיום הגוף בלבד, לפיכך מצוה אותנו התורה להרבות באכילה ביום התשיעי ואז לחוש כמי שאוכל סעודה מפסקת ללא שום תיאבון בכפייה ובכוח, ואז יתבונן בעצמו ויתמה - האם כל השנה אכלתי כך לשם קיום הגוף ללא תיאבון או לשם התאוות, וזה יהווה לו מוסר השכל לכל השנה שידע כיצד לאכול ולשם מה לאכול, לכך ציוו חז"ל להרבות באכילה ובסעודה ביום זה וממילא דבר זה ישפיע על כל סעודותיו במשך כל השנה. וכפי שפסק השולחן ערוך (בסימן רל"א) שאדם צריך לאכול כל אכילתו לשם שמים ועל ידי אכילה זו לשם שמים ישפיע שגם שאר אכילתו תהייה לשם שמים, ועוד שאכילה זו מוסיפה עינוי ביום הכיפורים שהיום אוכל בכמות כה רבה ולמחרת אינו אוכל כלל.

ויום זה הוא יום שצריך להתוודות ולקבל עלינו קבלות. ובדרך כלל בתחילת הלילה האדם מרגיש את הצימאון ובבוקר מרגיש בחסרון הרגלי הבוקר כשתיית קפה וכו', ובצהריים מתחיל להרגיש את הרעב אך אחר כך במנחה אינו מרגיש כלום וכששואלים אותו אתה רעב עונה הוא, לא! לכך נתנה לנו התורה חמישה עינויים, אכילה ושתייה שירגיש בתחילת היום הקדוש שיום זה שונה ויש לצאת מן ההרגל ואחר כך כשהוא כבר מתרגל לזה אז יש לו עינויים אחרים שמוזכרים לו בזה שהוא נוטל ידיו עד פרקי האצבעות, ובוה שהוא מתהלך בנעלי בד במקום בנעלי עור.

ואם גם ליה מתרגל האדם ולא מרגיש את עוצמת חשיבות היום אומר הקב"ה אני סולה ומוחל לך בחסד וברחמים כפי שכתוב "כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאותיכם לפני ה' תטהרו". אך בוודאי שעלינו לשאוף לחתימה טובה מכוח זכות ולא מכוח חסד, ולהרגיש בקיום כל מצוה ומצוה כחדשה ויעשה אותה תמיד במסירות נפש ובכוחות גדולים מבלי להרגיש בה קיום מצוה מתוך הרגל.

יהי רצון שנזכה לעשות כל מעשינו לשם שמים כדי לעשות נחת רוח ליוצרינו. אמן ואמן.

"למען ישמעו ולמען ילמדו ויראו את ה'" (דברים לא, יב) כתב הרב בן איש חי זצ"ל וזה לשונו "הקהל את העם, האנשים והנשים והטף, וגרר אשר בשערך, למען ישמעו ולמען ילמדו, ויראו את ה' א-להיכם, ושמרו לעשות את כל דברי התורה הזאת": הלא זאת מודעת, כי קיום מצות התורה, וכל פרטי הלכות שלה, לא יהיה אלא רק על ידי חכמי הדור, שמקהילים קהילות רבים, ללמדם את הדרך אשר ילכו בה, ואת המעשה אשר יעשו, לפיכך משה רבינו עליו השלום, תקן להם לישראל לדרוש להם מדי שנה בשנה, הלכות חג בחג, הלכות פסח בפסח, הלכות עצרת בעצרת, וכמו שכתוב הקהל את העם וכו', למען ילמדו וכו', ושמרו לעשות את כל דברי התורה הזאת. עכ"ל.

וממשיך הבן איש חי זצ"ל וזה לשונו: אמרו חז"ל, מצוה לאכול בערב יום הכיפורים, ולהרבות בסעודה. וכתבו המקובלים ז"ל, שצריך לאכול שיעור שני ימים, אם יוכל האדם לאכול כל כך כדי לתקן יום זה באכילה, מה שצריך ליום זה, ומה שצריך ליום מחר, שהוא יום הכיפורים הקדוש, והאדם יעשה כל מעשיו לשם שמים, וה' יתברך לא ימנע טוב להולכים בתמים. עד כאן לשונו הטהור.

ויש לעיין - הרי תמיד מצאנו בחז"ל שצריכים להימנע כמה שיותר מאכילה מרובה כמו שכתב הרמב"ן על הפסוק (ויקרא יט, ב) "קדושים תהיו", שלא להיות נבל ברשות התורה וימלא אדם כרסו אפילו מן ההיתר. וכך אמרו חז"ל בתנא דבי אליהו עד שיתפלל אדם שיכנסו דברי תורה לתוך לבו יתפלל שיצאו אכילה ושתייה מתוך מעיו. ועוד יש להבין ביום הכיפורים נצטוונו על חמישה עינויים בכדי לקיים את הציווי של "תענו את נפשתיכם", וכי לא היה די להתענות ותו לא, מדוע יש צורך להוסיף חמשה עינויים? ויש ליתן הסבר בדבר.

ונראה לי ליישב, כי אומנם כולם מקיימים מצוות אך השאלה היא כיצד מקיימים אותן. שיש שעושה את המצוות כמצוות אנשים מלומדה מבלי שהמצוות ידברו אליו ויש מי ששם אל ליבו את ענין המצווה ומקיימה במחשבה ובכוונת הלב. ואפשר לומר שזה פירוש הפסוק "לו הקשבת למצוותי ויהי כנהר שלומך" (ישעיה מח, יח) שצריך להקשיב למה שהמצווה מרמזת לזכור את הקב"ה במצוות. וכפי שאומר החפץ חיים שעל האדם לידע שמצוות ה' זה כמו "אות לעיטור" שיקבל מאת המלך ושיתכונן בזה למצוות ה' ושישמח בזה בשעה שמקיים את רצון ה'. אך אם האדם לובש את הציצית כלבישה גרידא בלי להתכונן לשם מצוה, ודאי שאין לו את הזכות שתגן עליו הציצית.

ביום הכיפורים נצטוונו בחמשה עינויים, כל זאת כדי לעורר אותנו לעשות את המצווה הזאת בהרגשה אמיתית שהעינוי לא יהא כמצוות אנשים מלומדה כמו שאומר הנביא (ישעיה נח, ה) "הלכו כאגמון ראשו... הכזה צום אבחרהו פתח הרצובות רשע". לכן אסרו לנו חכמינו ז"ל איסורים כגון סיכה ונעילת הסנדל וכו', על מנת שנתבונן במצוות "תענו את נפשתיכם" ונקיימה בכוונת הלב ובמחשבה טהורה.

במסילה נעלה

שביבי אמונה ובטחון מפקנסו של מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

דברי חכמים

פרפראות לפרשה

משולחנם של חכמי התורה

צרור הנהגות מרבן של ישראל הג"ר שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל בהליכות יום הכיפורים

הג"ר שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל, מרבה היה לעורר על החובה הגדולה ליקר ולחבב כל רגע מיום גדול וקדוש זה, ורגיל היה לחזור על מה שאמרו בטעם שמתירן הנדרים בתחילת יוהכ"פ באמירת 'כל נדרי', שהוא כדי לטהר את הפה מעוון נדרים כדי שיתקבלו התפילות כראוי.

ברשימותיו כתב ש"עיקר התפילה ביום הקדוש צריכה להיות על עניינים רוחניים, וזה שאמרו חז"ל "וישעי - זה יום הכיפורים", כי מילת "ישועה" נאמרה במקרא ובתפילות ע"פ רוב על ישועה רוחנית, כמו "קראתיך הושיעני" שבתהילים ו"תפארת גדולה ועטרת ישועה" במנחה של שבת. אך גם בזה אין להצטמצם רק בבקשות פרטיות על עצמו, כי אם גם עבור הכלל ועל גלות השכינה, וכמ"ש ע"ד צחות על הפסוק "וישמע משה את העם בוכה" למשפחותיו" - ויחר אף ה' מאד".

שעה ארוכה קודם התחלת תפילת שחרית, העיר את נכדו הלן עמו בחדרו לאמירת תהילים באומרו "קום קרא אל א-להיך", כי כל רגע ורגע יקר מפז. וזה לשון רבינו ברשימת כת"י: "לעומת ההתקרבות שמתקרב הקב"ה אלינו כביכול ביום הכיפורים, על האדם לטהר ולזכך עצמו לקרב עצמו לה', ואם הוא כנרדם הריהו ח"ו כמתרחק, ואז אוי לנפשו וכמה צער גורם בזה כלפי מעלה, וכאילו ח"ו בבחינה של מבעט ביוהכ"פ, כיון שאינו מרגיש ההבדל הגדול בו נבדל יום זה מימים אחרים, ולכן יש להיזהר שלא יאבד חלילה זמן כלשהו מיום זה לבטלה, שהרי כל רגע מכפר, ואם מאבדהו לריק ח"ו כמבעט, והוא נורא עד מאוד". עכ"ל.

הוא היה אומר: "רבים לא התענו ביום הכיפורים במשך שנים רבות, מפני סיבה בריאותית, והאריכו ימים בטוב". ומעשה היה בחולה שאמר לו הרופא לאכול כדרכו, היה רבינו מזהיר לקיים הוראתו ולא להחמיר כלל. ומצעירותו עד אחרית ימיו, היה רגיל לבקר בעצמו בערב יוהכ"פ ובימים הסמוכים לו, בבתי מידעיו שהיו חולים או חלשים, להורותם את המעשה אשר יעשו (וטרח במדידת והכנת הכלים למי שהוצרך לדקדק בשיעורים). ובפרט נתן דעתו ולבו במידה יתירה, לשדל את כל אחד ואחד, בדברים המתאימים לפי רוחו ותכונות נפשו לשמור פקודת הרופאים.

וכשהבחין שהקושי אצל החולה הוא מפני שהדבר מורה על גודל הסכנה בה הוא שרוי, היה אומר: "רבים לא התענו ביוהכ"פ שנים רבות, מפני סיבה בריאותית, והאריכו ימים בטוב. וכשהבחין שהקושי הוא רגשי, מפני עצם הדבר שלא יתענה ביוהכ"פ, היה מדבר על לב החולה, שעלינו להרגיש כי גם מצוות התורה של 'וחי בהם', גם היא מצוה יקרה וחשובה עד מאוד".

וספרו פעם לפניו בשם רופא מומחה וידוע, שביקר אצל שניים מגדולי ישראל לפני יוהכ"פ, ולאחר בדיקתם חיווה דעתו שאין להם להתענות ביוהכ"פ, והאחד בכה מגודל צערו על כך, ואילו השני אמר תיכף ומיד בשלוות הנפש: "מי שאמר להתענות ביום הכיפורים הוא ציווה להימנע מכך כגון דא". ואמר רבנו שהדרך השנית היא הדעה הישרה והנכונה שיבור לו האדם.

כתיבת חידושי תורה הרי הם כקרבנות

בדידי הוה עובדה שפעם לא השלמתי כלל עם דרך השקפתו של אחד ממחברי הספרים בזמנינו ועקב כך זלזלתי בספריו ולא ייחסתי להם חשיבות כלל. וכשקבלתי אותם ממנו במתנה, מסרתי אותם הישר לגניזה...

פעם אירע שנתקשיתי בקושיא חמורה על מאמר חז"ל כלשהו, וכשהגעתי לבית המדרש נתקלו עיני בספר מסוים. פתחתי אותו ולתדהמתי הקושיא שנתקשיתי עומדת נגדי, לא התבוננתי בתירוצו של המחבר וניסיתי לתרץ זאת לבדי מאשר חנני ה'. ורק לאחר מכן פתחתי שוב את הספר לראות את תירוצו של המחבר, והנה אף הוא תירץ בדיוק כפי שסברתי...

עלה בליבי רצון לדעת את שמו של המחבר, ודפדפתי לתחילת הספר והנה להפתעתי מתברר לי שזהו אותו תלמיד חכם שלא הסכמתי לדרכו. מיד באותם רגעים חשתי חיבה גדולה כלפיו והסרתי מליבי את ההקפדה שהייתה לי עליו ובו במקום כתבתי לו מכתב ברכה ושיבחתו אותו על דבריו הנפלאים ומאותו יום נעשיו ידדים קרובים בלב ונפש. כי אמנם נכון שהשקפתו אינה תואמת להשקפתי, אולם גם הוא כוונתו לשם שמים "וכל הנחלים הולכים אל הים" וכל אחד עובד את ה' כפי

דרכו אך מטרה אחת משותפת לכולנו והיא - לעשות את רצון ה' יתברך. וזו דוגמא מאלפת לראות כיצד חידושי תורה אשר נכתבים על הספר מהווים עילה להוסיף אהבה ואחוה בין איש לרעהו ומרבים שלום בעולם.

עתה נבין היטב דברי בעל ה"ספר חסידים" שהכותב חידושי תורה מעלים עליו כאילו הקריב קרבנות, כי כשם שהקרבן מכפר על החוטא ונעשה על ידי זה שלום בין הקב"ה לאדם החוטא, כך הכותב חידושי תורה זוכה לאחד את הלבבות ולהוסיף אהבה ואחוה בין איש לרעהו.

וזו הסיבה שדווקא בדורנו נתרבו מחברי הספרים המוציאים את חידושי תורתם לאור העולם, מפני שבתקופת עקבתא דמשיחא מנסה השטן להגביר את השנאה והתחרות בין הבריות והוא משקיע בזה את עיקר מאמציו - לזרוע שנאת חנם בין איש לרעהו ולהרבות פילוג ומחלוקת בין כל שכבות העם, וכל מטרתו בזה היא לעכב את גאולת ישראל. אולם הקב"ה ברוב רחמיו עלינו הירבה בדורנו תלמידי חכמים המוציאים את חידושי תורתם על גבי הכתב וזה מהווה תרופה נגד היצר הרע, כי החידושים הללו מרבים אהבה ואחוה ומוסיפים שלום ורעות בין אדם לחברו, וכל ספר היוצא לאור מאחד את הלבבות ומפטר את חילוקי הדעות בין הבריות.

במה מפטירין

הפטרת השבוע:

"שובה ישראל" (הושע יד. מיכה ז)

הקשר לשבת: הפטרה זו מפטירין בשבת שבין ראש השנה ליום כפור, כיון שמדובר בה על ענין התשובה, והימים האלו הם ימי רצון ותשובה.

נצור לשונך

תולה ארץ על בלימה

השי"ת מרחם בזכות אבות

צריך האדם להיזהר שלא יהיה שמח במפלת חברו ובביזונו, וכמו שכתוב (משלי כ"ד): "בנפל אויבך אל תשמח ובכשלו אל יגל לבך פן יראה ה' ורע בעיניו".

והעוון הזה מעורר מאד את כח הדין על האדם. ויש בו כח להחריב ממש כמו עוון עבודה זרה. ויתבונן האדם תמיד בעצמו, שלפי עונותיו וחסרונותיו הוא ראוי גם כן לגנות ולביזוין, אלא שמרחם הקדוש ברוך הוא עליו בזכות אבותיו.

מן האוצר

ממשנתו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

להשאיר את חותם ההתרגשות לכל השנה

כל שנה ביום הכיפורים כשמגיעה תפילת מנחה אוחזת בי צמרמורת, משום שנטו כבר צללי ערב ומי יודע מה נכתב ונגזר עלינו ובשעת נעילה צריך האדם לידע שיש שתי נעילות, נעילה אחת של הקב"ה שחותם את דינו של האדם, ונעילה שנייה של האדם עצמו שידע איך הוא סוגר עם הקב"ה האם הוא במצב של ירידה או סוגר את עצמו במצב של עליה וקבלות להתקרב לבורא עולם.

והנה יש לדעת שכל השנה צריך להרגיש את ראש השנה, שאותה אימת הדין שיש לו ביום ראש השנה תהיה לו כל השנה, וכמו שאמרו חז"ל (במסכת ראש השנה טו, ב) שלשיטת רבי יוסי כל יום זה ראש השנה שאדם נידון בכל יום שנאמר "לרגעים תבחננו", ואמרו כמאן מצלינן האידנא על החולים כל יום כרבי יוסי, וכתבו הראשונים שהלכה כרבי יוסי. לכן יקח אדם את אימת הדין שהיה לו ביום ראש השנה ויחלק אותם לימי השנה, מעט לכל יום.

ונאמר (ויקרא כג, כז) "אך בעשור לחודש השביעי הזה ועיניתם את נפשותיכם", וידוע כי כל "אך" שבמקרא דרשו לחלק. וחשבתי שפירושו לחלק את ההרגשה הזאת של יומיים עינוי - לכל ימי השנה, בכל יום ויום יזכור האדם שיש יום כיפור, צריך להיזהר לא להיכשל ולא למעוד, כמו שביום ראש השנה כשעושה אדם עבירה כשאומרים לו מה אתה עושה הלא ראש השנה היום הוא מיד נבהל ונרתע לאחוריו, כך צריך שכל השנה כולה יהיה לאדם קצת זיכרון מיום ראש השנה או מיום כיפור שריתיע אותו ויזכיר לו לא לחטוא.

לכך נתנו חז"ל הרחבה ליום הכיפורים ואמרו גם יום שלפני יהיה יום עינוי בצורת ריבוי האכילה, ואז יומיים אלו יהיה בהם שיעור הראוי להתכבד לחלקם על פני כל השנה כולה לכל יום ויום כמידתו הנצרכת לו לזכור ולהזכיר מה תפקידו של האדם בעולמו, וכמו שאמרו קחו עמכם דברים ושובו אל ה'.

פניני הפרשה

על מה מתחרט הבורא?

"ה' א-להיך הוא עובר לפניך" (דברים לא, ג)

האור החיים הקדוש זיע"א פירש שה' א-לקיך הוא העובר על פשעיכם.

וכך ביאר זאת בספר 'הרי בשמים' על פי דברי המדרש על הפסוק "אני עשיתי ואני אשא", אני עשיתי את יצר הרע ואני אשא את העוון, והוא על דרך שאמרו "ואשר הרעותי" שהקב"ה מתחרט על שברא את היצר הרע.

ובזה יבואר מה שאמרו חז"ל על פסוק "ועבור ה' על פניו ויקרא", מלמד שהקב"ה התעטף כשליח ציבור ('ועבור' הוא כלשון 'עובר לפני התיבה'), והכוונה 'כשליח צבור' כמו שליח ציבור המוציא את הרבים ידי חובתם.

והנה הדין הוא שמי שאינו מחויב בדבר אינו יכול להוציא את הרבים ידי חובתם, אם כן איך הקב"ה יכול להיות שליח ציבור לשאת את עוון ישראל, הלא הוא אינו מחויב בתשובה. אלא כיון שהוא כביכול מתחרט של זה שברא יצר הרע, שהחרטה הוא אחד מגדרי התשובה, הוא גם יכול להוציא את ישראל.

וזהו "ה' א-להיך הוא העובר לפניך" שהוא עובר לפני התיבה, לשאת את עוון בני ישראל.

הסתרה שבתוך ההסתרה

"ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא" (דברים לא, יח)

מדוע כופל הכתוב את לשונו באמרו "הסתר אסתיר פני?"

מובא בשם הבעל שם טוב הקדוש זיע"א, שלפעמים מרגיש האדם שהוא רחוק מהקב"ה, והוא עושה מאמצים להתקרב אליו. אולם, צרה גרועה יותר מזו היא כאשר הקב"ה מסתיר מן האדם את ההרגשה שהקב"ה רחוק ממנו, וכך הוא משוכנע שהוא קרוב, על אף שהוא בעצם מרוחק מאוד...

וזהו "הסתרה אסתיר" - הקב"ה יסתיר מעם ישראל גם את הסתרה הפנים בעצמו, והם לא ידעו כלל וכלל שהם רחוקים. עונש כזה הוא גרוע הרבה יותר, שכן לא ניתן להתמודד איתו, משום שהאדם אינו משקיע מאמצים על מנת להתקרב לבוראו.

מדוע היצר נחשב כסיל?

"כי ידעתי את יצרו" (דברים לא, כא)

החכם מכל אדם קורא את היצר הרע כ"מלך זקן וכסיל" (קהלת ד, יג). והכוונה היא, כפי שמסביר בעל ה'חפץ חיים', לא שהיצר הרע הוא בעצמו כסיל, כי להיפך אנו רואים כי יש בכוחו ללכוד ברשתו אף את החכם היותר גדול ואין אדם צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא.

אלא הכוונה, שהיצר הרע נקרא על שם מלאכתו, וכמו ש'סנדלר' נקרא מי שעושה נעלים, ומי שתופר בגדים נקרא בשם 'חייט', כך גם היצר הרע נקרא בשם 'כסיל' - וזאת מכיוון שיעקר מלאכתו היא 'להכסיל' את בני האדם, הוא עושה את הכל לכסילים. וממילא מי שהוא כסיל, קל לו להיגרר לחטאים.

האשה לא מחפשת 'מציאות'

"זכורני, סיפר הגאון רבי יעקב הלל שליט"א, כשהייתי אברך צעיר, למדתי בחברותא עם אברך יוצא צרפת, שהיה מסור כל כולו לתורה. יום אחד, כשנפרדנו לשלום, אמרתי לו שבדעתי לרכוש איזה דברים שהם בגדר 'מציאות' מחנות שבאזור. הוא הביט עלי בתימהון ואמר לי; רעייתי התנתה עמי מיד לאחר הנישואין, שאני לא אתעסק לעולם בנושא קניות ושאר עבודות הבית, אלא רק בלימוד התורה. והכרת פניו ענתה בו כי אכן רעייתי הינה מסוג זה, הממתנת לבעלה בחדוה, בהשילה מעליו כל עול הבית, והכל למען יגדל בלימודו, ושיהיה שרוי בו כל עיקר, ואין ספק שזו היא האשה יראת ה' היא תתהלל".

והמשיך הרב הלל בנועם שיחו ואמר "ולזה כל אשה משכלת חשוב שתדע, שמלבד השכר העצום שיש לה בשכר לימודו של בעלה, הרי כל שהיא נותנת לו בתוספת תחושה טובה, שהיא שלמה עם הליכתו ועיכובו בבית המדרש, ושהיא מעריכה זאת כדבר החשוב ביותר בחייה, כך תועיל ותסייע לבעלה בקניית תלמודו. וזוהי מעלה עצומה שמשנה את כל אוירת הלימוד של הבעל, וממילא גם הסיפוק מהצלחת לימודו מאיר עליה ועל הבית כולו באור חוזר לטובה. ואכן לא פעם כאשר חזרתי הביתה מהישיבה, אמרה לי אשתי: כנראה למדת היום בהתמדה ובהצלחה, כי הרגשתי סייעתא דשמיא בכל העבודות שעסקתי בהן בבית במשך היום. חזק וברוך!"

הרבה וכו'. הגוי העגלון ביקש לקבל כפליים מכולם, כיון שהוא היה היוזם של כל העניין, חבריו טענו לעומתו שחייבים להתחלק שווה בשווה.

הזמן חלף והוויכוחים גברו, לפתע נפתחה הדלת ובפתח עמד קצין גרמני שחלף מחוץ לבית ושמע קולות רמים, והגויים קמו וברחו.

כאשר הקצין ראה שבני הבית בורחים הבין שהתרחש כאן לא סתם ויכוח אלא משהו רציני ביותר. נכנס לחדר הביט כה וכה, ונדהם לראות שתי נשים קשורות בחבלים בכות על הקרקע. הוא התעניין למה קשרו אותן ומה התרחש, הן סיפרו לו את מהלך העניינים וזעקו לעזרה.

השוטר נטל סכין, חתך את החבלים, השיב להם את הכסף שהיה על השולחן והוציאן לחפשי...

באותו לילה, הגיע ובא ה'נתיבות' בחלום לבתו ואמר לה:

דעי לך כי בשעה שנודע לי על הצרה שאפפה אתכן עליתי למקום גבוה וביקשתי רחמים עליכן, אך לא נעניתי. ומדוע לא נעניתי? כיון שעברתם על איסור יחוד עם הגוי. עליתי למקום יותר גבוה, והתחננתי על בתי ונכדתי וביקשתי שיעמוד להם זכות התורה שהרבצתי בישראל בחיבורי 'נתיבות המשפט'. וכשפירטתי מדת צדיקותכן, כמה בזים אתם לחן והיופי החיצוני. בקשתי התקבלה וניצלתן, ומעתה תהיו זהירות באיסור יחוד.

הדברים סופרו מפי הבת לראשי הקהילה בליסא והם כתבו מפיה את הסיפור בפנקס הקהילה לזיכרון עולם, שידעו מי היא אשה יראת ה' שבזה להבלי העולם ויש להללה - סיים רבי אליהו לאפיאן את סיפורו.

שְׁקַר הַחַו וְהַבֵּל הַיְפִי אֵשֶׁת יִרְאֵת ה' הִיא תִתְהַלֵּל

סיפר המגיד המפורסם רבי שלום שברון זצ"ל, בשם הרה"ק רבי אליהו לאפיאן זצוק"ל, וכה היו דבריו:

סיפר לי רב העיר 'אליסקע' שהיה צדיק גדול, כי בצעירותו עלעל בפנקס הקהילה של עיירת ליסא - מקום רבנותו של רבי יעקב בעל "נתיבות המשפט" וראה שם כתוב מעשה נורא שהתרחש עם בתו של הגאון בעל הנתיבות.

בתו זו היתה אלמנה שעמדה לפני נישואי בתה - נכדת הרב, ושתייהן עלו על עגלה כאשר פניהן מועדות לנסיעה לעיר הסמוכה לרכוש בגדים וצרכי חופה עבור הכלה.

הגוי שידע את מטרת הנסיעה והבין שבכיסם כסף, שינה את כיוון הנסיעה, ובמקום לנסוע אל מחוץ לעיר נסע לביתו בפאתי העיר ליסא. שם מיהר וקרא לחבריו. יחדיו שדדו את כל הממון שהיה באמתחתן, ומכיון שחבורת הגויים חששה שהשניים תלשנה אותם לשלטונות, מיהרו וקשרו אותן בחבלים, הבעירו אש בתנור והלכו להביא עצים להגביר את האש - ולהשליכן פנימה, שהיו למאכלת אש ואפר, בצורה זאת לא יישארו עקבות, וכל אפשרות תביעה משפטית נגדם תישלל.

האמא והבת שכבו על הארץ קשורות בחבלים, בינתיים עד שהאש בתנור הלכה וגדלה, התיישבו השודדים ליד השולחן והחלו לדון איך יערכו את חלוקת הכספים מי יקבל מעט ומי